

1.1. ANGLO-SAKSON DÖNEMİ İNGİLİZ EDEBİYATI

Funda HAY KILIÇ¹

Giriş

Britanya adasındaki yaşam, Avrupa kıtasında olduğu gibi, çok eskilere dayanmamaktadır. Bu sebeple, adadaki toplulukların yazılı edebiyat tarihine bakıldığında diğer topluluklardan daha geç bir dönemde başladığı görülmektedir. Britanya’da ilk yazılı edebiyat örnekleri, ‘Anglo-Saksonlar’ olarak bilinen Cermen kavimlerinin adaya yerleştiği dönemde, yani Anglo-Sakson döneminde üretilmiştir. Roma kayıtlarına göre Anglo-Saksonlardan önce Britanya’da yaşayan Keltik-Britonların kendilerine özgü, şiir ağırlıklı edebiyatları olduğu bilinse de yazıya aktarılmadıkları için herhangi bir şiir örneği günümüze ulaşmamıştır. Britanya’nın ilk yazılı edebiyat örnekleri Anglo-Sakson toplumuna aittir. Epik (destan) ve dini şiirler, sözlü edebiyattan ‘Eski İngilizce’ dilinin kullanıldığı bu dönemde yazıya geçirildiği için Anglo-Sakson İngiliz Edebiyatı çerçevesinde incelenmektedir. Anglo-Saksonların dili olduğu için bu dönem, “Eski İngilizce Dönemi” olarak da bilinmektedir. Okuryazarlık oranının düşük olduğu Anglo-Sakson toplumunda en eski yazılı eserin sekizinci yüzyılda kaleme alındığı tahmin edilmektedir. Yazılı edebiyat dönemi Anglo-Saksonların Hristiyanlığı kabul etmesinden sonraki döneme rastlar. Tüm Avrupa’da etkisini gösteren Hristiyanlık, yedinci yüzyılda neredeyse bütün Britanya’da hâkim olmuş ve Kilisenin dili olan Latince, edebiyatın da dili olmuştur. Özellikle Batı Avrupa’da kalburüstü, eğitilmiş kişiler tarafından kullanılan Latin dili Britanya’da yazı dili olarak

---

¹ Dr. Öğr. Üyesi, Ankara Üniversitesi, Dil ve Tarih-Coğrafya Fakültesi, İngiliz Dili ve Edebiyatı AD., fhay@ankara.edu.tr, ORCID iD: 0000-0001-5414-6636

dünyanın gelip geçici bir yer olduğu vurgusuyla insanların yaşamlarını nasıl boşa harcadıklarını anlatan “The Wanderer” ile erkek egemen dünyada yalnız bir kadın olarak zorluklarla karşılaşmadan yaşamının imkânsız olduğunu gösteren ve daha kişisel konuları işleyen “The Wife’s Lament” Anglo-Sakson şiir türlerine çeşitlilik katmaktadır.

Sonuç

Anglo-Sakson toplumundan günümüze tam metin olarak ulaşan az sayıda eser olsa da elde edilen veriler bu toplumun İngiliz edebiyatına önemli katkıları olduğunu ortaya koymaktadır. Yazılı edebiyat geleneğinin Hristiyanlığa geçiş ile arttığı Anglo-Sakson dönemi, toplumun zamanın getirmiş olduğu değişikliklere ayak uydurması ile şiirden düzyazıya ve resmi kayıtlara kadar pek çok farklı alanda eserlerin üretildiği bir dönemdir. Özellikle şiir çalışmalarına bakıldığında, o döneme ait hemen hemen her türden şiir örneği bulunabilir. Antik dönemden beri Batı toplumlarında yer bulan epik şiir, tarihî gerçekliklere dayanan savaş şiiri, Avrupa ülkeleri arasında hızla kabul gören Hristiyanlığın getirisi olarak dinî şiirler ve daha duygusal, hatta kişisel konuların işlendiği ağıt türündeki eserler Anglo-Sakson İngiliz edebiyatının çeşitliliğini gözler önüne sermektedir. Bu dönemde, şiir türünün yanı sıra, Roma İmparatorluğu’nun birçok Avrupa kültürüne mirası olarak görülebilecek kayıt tutma geleneği ile hem din tarihi hem de toplum tarihi ile ilgili önemli olaylar belgelenmiştir. Anglo-Sakson İngiliz edebiyatı alanındaki en büyük sorun, dönemin arşivlerinin iyi muhafaza edilememesi ve özellikle ilerleyen yüzyıllarda İngiltere’de meydana gelen yangınlar sonucu birçok eserin kısmen veya tamamen yok olmasıdır. Bu gibi gerekçeler, çağdaş okuyucunun Anglo-Sakson toplumuna ışık tutabilecek eserlere ulaşmasında sorunlara yol açmaktadır.

Kaynaklar

- Alexander, Michael. *A History of English Literature*. Londra: MacMillan, 2000. Basım.
- Amodio, Mark C. *The Anglo-Saxon Literature: Handbook*. Oxford: Wiley-Blackwell, 2014. Basım.
- Greenblatt, Stephen, ed. *The Norton Anthology of English Literature*, 9. ed., Cilt 1. New York: W. W. Norton & Co., 2012. Basım.
- Grohskopf, Bernice. *From Age to Age: Life and Literature in Anglo-Saxon England*. New York: Kingsport Press, 1968. Basım.

Magennis, Hugh. *The Cambridge Introduction to Anglo-Saxon Literature*. Cambridge: Cambridge UP, 2011. Basım.

Sanders, Andrew. *The Short Oxford History of English Literature*. Oxford: Clarendon Press, 1994. Basım.

Stenton, Frank. *Anglo-Saxon England*, 3. ed. Oxford: Clarendon Press 1971. Basım.

Trilling, Renée R. "The Writing of History in the Early Middle Ages: the Anglo-Saxon Chronicle in Context." *The Cambridge History of Early Medieval English Literature*, ed. Clare A. Lees. Cambridge: Cambridge UP, 2013, 232-256. Basım.